

Faktahefte om
innvandrere og
integrering

i

**F
A
K
T
A**

2008

Forord

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) har i dette heftet samlet utvalgte begreper, tall og informasjon om innvandring og integrering. Målet er at fakta skal være lett tilgjengelig.

Hva som er viktig og riktig kunnskap, kan ofte være gjenstand for debatt. Faktaheftet har ikke som mål å dekke alle temaer, eller gi tall og orienteringer som ikke kan være gjenstand for diskusjon.

IMDi ønsker derfor tilbakemeldinger på heftet og forslag til tall, opplysninger, datakilder og -utvalg som kan være hensiktsmessig å ha med i neste utgave. Tilbakemeldinger kan sendes til post@imdi.no.

Vi vil rette en stor takk til alle våre samarbeidspartnere. En særlig takk til UDI og SSB for gode data og høy service.

Oslo, august 2008

Osmund Kaldheim
direktør
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
(IMDi)

Innhold

▶ 1. Aktører på innvandringsfeltet	5
▶ 2. Nøkkelbegreper	11
▶ 3. Innvandrerbefolkningen	15
▶ 4. Asylsøkere og flyktninger	24
▶ 5. Arbeidsinnvandring	29
▶ 6. Familieinnvandring og ekteskapsmønstre	32
▶ 7. Bosetting og kvalifisering	36
▶ 8. Sysselsetting, inntekt og arbeidsledighet	42
▶ 9. Kontantstøtte og barnehage	46
▶ 10. Utdanning	50
▶ 11. Barnevern	53
▶ 12. Tvangsekteskap	54
▶ 13. Kjønnslेमlestelse	55
▶ 14. Kriminalitet	56
▶ 15. Valgdeltakelse	58
▶ 16. Befolkningens holdninger til innvandring og integrering	60
▶ 17. Oslo	62
▶ 18. Økonomi – nøkkeltall fra statsbudsjettet	66
▶ 19. Landsdekkende organisasjoner 2007	67
▶ 20. Frivillige organisasjoner	68
▶ 21. Nyttige internettadresser for mer informasjon	69
▶ 22. Referanser	72

1. Aktører på innvandringsfeltet

Stortinget

Det er Stortinget som fastsetter rammene for flyktning-, innvandrings- og integreringspolitikken. Stortinget legger også rammer for kommunenes integreringsarbeid gjennom introduksjonsloven og gjennom fastsettelse av størrelsen på integreringstilskuddet kommunene får i forbindelse med bosetting av flyktninger.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID)

AID har det overordnede ansvaret for flyktning-, innvandrings- og integreringspolitikken. Departementet styrer UDI, IMDi og UNE blant annet gjennom lov, forskrift, budsjetter og tildelingsbrev.

Utlendingsdirektoratet (UDI)

Utlendingsdirektoratet (UDI) er den sentrale etaten i utlendingsforvaltningen. UDI skal iverksette og bidra til å utvikle regjeringens innvandrings- og flyktningpolitikk. UDI skal sørge for regulert innvandring gjennom behandling av søknader om ulike typer oppholds- og arbeidstillatelser, og skal også sikre at flyktninger får beskyttelse gjennom behandling av asylsøknader. De har også ansvar for driften av asylmottak og resten av mottaksapparatet. UDI kjøper

mottaksdriften av driftsoperatører, som kan være organisasjoner, kommuner eller kommersielle operatører.

Utlendingsnemnda (UNE)

UNE er et uavhengig forvaltningsorgan som behandler klager på UDIs vedtak etter utlendingsloven og utlendingsforskriften. Nemnda er administrativt underlagt AID. Utlendingsnemnda er overordnet UDI som lovtolkende organ, og nemndas praksis er retningsgivende for UDIs praksis.

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi)

IMDi skal iverksette integrerings- og mangfoldspolitikken på Arbeids- og inkluderingsdepartementets (AID) område, være et kompetansesenter for integrering og mangfold, og være pådriver for kommuners og andre aktørers arbeid på feltet. IMDi skal også være premisleverandør for politikkutviklingen gjennom kunnskapsutvikling og oppsummering av erfaringer. Som kompetansesenter skal IMDi samle og spre kunnskap, utarbeide dokumentasjon og drive holdningsskapende arbeid. IMDis viktigste juridiske virkemiddel er introduksjonsloven. De økonomiske virkemidlene omfatter blant annet integreringstilskudd og støtte til forskning og utvikling. IMDi forvalter i 2008 tilskudd på ca. 4,3 milliarder kroner.

Noen av IMDis sentrale oppgaver er: Bosette flyktninger som får opphold i Norge, bidra til at nyankomne kommer raskere i arbeid eller utdanning, øke sysselsettingen

blant innvandrere og deres etterkommere, sikre likeverdig offentlig tjenesteyting og være nasjonal fagmyndighet på tolkefeltet. I tillegg har IMDi ansvaret for fire av tiltakene i regjeringens handlingsplan mot tvangsekteskap.

NAV

Alle lokale NAV-kontor tilbyr tjenester også til innvandrere. Fordi denne gruppen i varierende grad møter hindringer på arbeidsmarkedet og har behov for tilrettelagte tjenester når det gjelder trygd og arbeid, er det opprettet fire spesialkontor kalt NAV Intro i Oslo, Bergen, Kristiansand og Trondheim. Disse kontorene tilbyr tjenester som jobbsøkerkurs/yrkesforberedende kurs, veiledningssamtaler, oppfølging på praksisplasser og forberedende opplæring for at arbeidssøkerne lettere skal kunne motta andre servicetilbud fra NAV på vei mot arbeidslivet.

Politiet

Politiets utlendingsenhet (PU) har som hovedoppgaver å registrere asylsøkere, undersøke asylsøkerens reiserute, fastsette identitet, forberede og iverksette endelige avslag i asylsaker og koordinere og kvalitetssikre alle uttransporteringer fra Norge. De 27 politidistriktene mottar og forbereder søknader om oppholds- og arbeidstillatelse, og behandler en stor del av søknadene de mottar. Saker politiet ikke kan behandle selv, sendes til UDI.

Utenrikstjenesten

Norges utenriksstasjoner spiller en viktig rolle som første-
linjetjeneste for utlendinger som ønsker å besøke eller
flytte til Norge. De informerer om regelverk og prosedyrer,
behandler søknader om besøksvisum og mottar og forbe-
reder søknader om visum og opphold som skal behandles
av UDI. Saker utenriksstasjonene ikke kan behandle selv,
sendes til UDI.

Kommunene

Kommunene er sentrale i arbeidet med å legge til rette
for integrering og mangfold på lokalplan. Kommunene bo-
setter flyktninger i samarbeid med IMDi. Fra 1. september
2004 ble kommunenes integreringsarbeid lovregulert gjen-
nom introduksjonsloven. Introduksjonsloven skal sørge for
at flyktninger og deres familiegjenforente får individuell
opplæring i norsk og samfunnskunnskap, og har tiltak som
forbereder dem til arbeidslivet. Kommunene skal også
sørge for at det generelle kommunale tjenestetilbudet er
tilpasset en flerkulturell befolkning.

Statistisk sentralbyrå

SSB er den sentrale norske institusjonen for innsamling,
bearbeiding og formidling av offisiell statistikk og har
hovedansvaret for å dekke behovet for statistikk om det
norske samfunnet. SSB har, ifølge statistikkloven fra 1989,
rett til å bestemme hva som skal være offisiell statistikk,
og har ansvaret for å samordne all offisiell statistikk i

Norge. SSB lager statistikk for en lang rekke andre områder, inkludert innvandrings- og integreringsstatistikk.

Kontaktutvalget mellom innvandrerbefolkningen og myndighetene (KIM)

KIM er et rådgivende utvalg oppnevnt av den norske regjeringen hvert 4. år. Utvalget skal tilrettelegge for dialog mellom minoriteter og myndigheter og gi myndighetene råd og innspill i saker som er av prinsipiell betydning for minoritetssamfunnene.

Vox – nasjonalt senter for læring i arbeidslivet

Vox er et nasjonalt institutt underlagt Kunnskapsdepartementet. Vox arbeider for å heve kompetansenivået blant voksne, og de kartlegger og formidler ny kunnskap om voksnes læring. Vox har ansvar for utviklingen av læreplanen i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.

Kompetanseteamet mot tvangsekteskap

Kompetanseteamet består av representanter for IMDi, Utlendingsdirektoratet (UDI), Politidirektoratet (POD) og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir). Kompetanseteamet er en landsdekkende, rådgivende instans for førstelinjetjenesten i arbeidet med konkrete saker som omhandler tvangsekteskap. Teamet arbeider også med tilgrensende problemstillinger knyttet til æresrelatert kontroll og vold når det har en kobling til problematikken tvangsekteskap. Gjennom foredragsvirksomhet og utvik-

ling av veiledningsmateriell skal teamet bidra til kompetanseheving i førstelinetjenesten. IMDi overtok ansvaret for Kompetanseteamet 1. januar 2008.

Frivillige organisasjoner

Det finnes en rekke landsdekkende og lokale organisasjoner som organiserer ulike innvandrergupper, bidrar med møteplasser for personer med ulik bakgrunn og/eller på andre måter arbeider med prosjekter rettet mot integrering og inkludering. Blant annet tilbyr Røde Kors flyktningguider, Selvhjelp for innvandrere og flyktninger bistår personer med innvandrerbakgrunn i kontakt med det offentlige tjenesteapparatet og Antirasistisk Senter arbeider mot rasisme og diskriminering.

2. Nøkkelbegreper

Asyl: Fristed for personer som med rette frykter forfølgelse på grunn av rase, religion, nasjonalitet, politisk oppfatning eller tilhørighet til en spesiell gruppe. Asyl innebærer blant annet beskyttelse mot å bli sendt tilbake til området der asylanten har grunn til å frykte forfølgelse. Asyl gir også visse rettigheter under oppholdet i asyl landet. Utenlandske borgere som innvilges asyl i Norge, får status som flyktninger.

Kilde: UDI

Asylmottak: Frivillig botilbud til asylsøkere som kommer til Norge. Mottakene har nøktern standard og er basert på selvhushold. Beboerne får hjelp til det mest nødvendige av mat og klær. UDI har ansvar for driften av asylmottak og resten av mottaksapparatet. UDI kjøper mottaksdriften av driftsoperatører, som kan være organisasjoner, kommuner eller kommersielle operatører. Det er ikke slik at det kreves en kommunal godkjenning på politisk nivå hvis nødvendige tillatelser til bruk av arealer og bygningsmasse foreligger.

Kilde: UDI

Asylsøker: Person som på egen hånd og uanmeldt ber myndighetene om beskyttelse og anerkjennelse som flyktning. Personen kalles asylsøker inntil søknaden er avgjort.

Kilde: UDI

Bosetting: Overføringsflyktninger og tidligere asylsøkere som har fått oppholdstillatelse, bosettes gjennom samarbeid mellom staten, ved Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), og kommunene. For kommunene er bosetting av flyktninger en frivillig oppgave. De fleste flyktninger i Norge bosettes med hjelp fra det offentlige.

Kilde: IMDi

Familieinnvandring: Tillatelse til å bo i Norge kan gis til utenlandske personer som er i familie med nordmenn, og utenlandske borgere med lovlig opphold i Norge. Familieinnvandring blir først og fremst gitt til nære familiemedlemmer som ektefelle, registrert partner, samboer gjennom to år og barn under 18 år. For å få innvilget familieinnvandring stilles det som hovedregel krav til sikret underhold. For søknader fremmet etter 21. juli 2008 er kravet til inntekt på lønnstrinn 8, som ligger på 215 200 kroner i året.

Kilde: UDI

Flyktning: Overføringsflyktninger og asylsøkere som har fått innvilget asyl. I Norge brukes betegnelsen ofte også om personer som har fått beskyttelse eller opphold på humanitært grunnlag etter søknad om asyl. I SSBs statistikk brukes begrepet «personer med flyktningbakgrunn» om personer bosatt i Norge, som en gang har kommet til Norge av fluktgrunner, inkludert familietilknyttede til flyktninger, uten hensyn til om personen har fått flyktningstatus (etter Flyktningkonvensjonen).

Kilde: UDI og SSB

Ikke-vestlige land: Asia med Tyrkia, Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Øst-Europa. Med «vestlige land» menes Norden, Vest-Europa (unntatt Tyrkia), Nord-Amerika og Oseania. Kategoriene og betegnelsene «vestlig»/«ikke-vestlig» er under revidering hos Statistisk sentralbyrå og vil bli endret.

Innvandrerbefolkningen: Består av personer med to utenlandsfødte foreldre. De har enten selv innvandret til Norge (innvandrer eller førstegenerasjonsinnvandrer), eller er født i Norge av to foreldre som er født i utlandet (etterkommere). «Personer med innvandrerbakgrunn» er synonymt med «personer som tilhører innvandrerbefolkningen».

Kilde: SSB

Innvandring/utvandring: For å være regnet som innvandret til Norge eller utvandret fra Norge, skal flyttingen være registrert i Det sentrale folkeregister. Flytting fra og til utlandet skal meldes dersom personen «har til hensikt» at oppholdet skal vare minst seks måneder. Det er imidlertid mange, kanskje særlig arbeidstakere fra de nye EØS-landene, som enten ikke skal melde flytting fordi de ikke skal bo her så lenge, eller som ikke blir registrert, selv om de skulle det.

Kilde: SSB

Oppholdstillatelse: Tillatelse til å oppholde seg i Norge utover tre måneder. For borgere av et EU-land gir en slik tillatelse rett til arbeid. For borgere av andre land vil det ofte bli gitt arbeidstillatelse sammen med oppholdstillatelse.

telse. Nordiske borgere trenger ikke oppholdstillatelse for å oppholde seg i Norge.

Kilde: UDI

Overføringsflyktning: En person som får komme til Norge etter et organisert uttak av UDI og FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR). Den årlige kvoten fastsettes av Stortinget, etter forslag fra regjeringen.

Kilde: UDI

Utenlandsfødte: I OECDs statistikk regnes alle som er født i utlandet, som utenlandsfødte, uavhengig av hvor deres foreldre og besteforeldre er fra. Dette skiller seg fra SSBs kategori «førstegenerasjonsinnvandrere», som omfatter personer født i utlandet med to utenlandsfødte foreldre og fire utenlandsfødte besteforeldre.

Kilde: OECD/SSB

Flere sentrale begreper finner du på
Arbeids- og inkluderingsdepartementets hjemmeside:
[http://www.regjeringen.no/nb/dep/aid/tema/
integrering/sentrale_begreper.html?id=85923](http://www.regjeringen.no/nb/dep/aid/tema/integrering/sentrale_begreper.html?id=85923)

3. Innvandrerbefolkningen

Til tross for at innvandringen til Norge øker, var innvandrerbefolkningens størrelse ved inngangen til 2008 fortsatt relativt lav i forhold til folketallet, og ligger midt på treet i OECD-sammenheng:

- ▶ Innvandrerbefolkningens andel av hele befolkningen var 9,7 prosent.
- ▶ Innvandrerbefolkningen talte 460 000 personer.
- ▶ Antall innvandrere var 381 000 (83 prosent av innvandrerbefolkningen).
- ▶ Antall etterkommere var 79 000 (17 prosent av innvandrerbefolkningen).
- ▶ Antall personer med innvandrerbakgrunn fra vestlige land var 113 000 (2,4 prosent av hele befolkningen).
- ▶ Antall personer med innvandrerbakgrunn fra ikke-vestlige land var 347 000 (7,3 prosent av hele befolkningen).

Kilde: SSB

- ▶ I 2005 var 8,2 prosent av befolkningen i Norge født i utlandet. Tilsvarende i Sverige var 12,4 prosent og i Danmark 6,5 prosent.

Kilde: OECD

**Innvandrerbefolkningen: De 10 største gruppene per
1.1.2008:**

Land	Antall	Folketilvekst 2007 til 2008	Andel av innvandrer- befolkningen
Polen	32 069	13 240	7,0 %
Pakistan	29 134	868	6,3 %
Sverige	26 244	1 740	5,7 %
Irak	22 881	1 450	5,0 %
Somalia	21 795	2 111	4,7 %
Vietnam	19 226	425	4,2 %
Danmark	19 220	142	4,2 %
Tyskland	17 472	3 001	3,8 %
Bosnia-Hercegovina	15 649	260	3,4 %
Iran	15 134	476	3,3 %

Kilde: SSB

Utenlandsfødte i prosent av befolkningen i utvalgte OECD-land. 2005. Merk at OECDs definisjon på utenlandsfødte ikke er det samme som innvandrerbefolkningen i teksten over.

Land	Andel	Land	Andel
Luxembourg	33,4 %	Nederland	10,6 %
Australia	23,8 %	Storbritannia	9,7 %
Sveits	23,8 %	Norge	8,2 %
New Zealand	19,4 %	Frankrike	8,1 %
Canada	19,1 %	Danmark	6,5 %
Østerrike	13,5 %	Portugal	6,3 %
USA	12,9 %	Tsjekkia	5,1 %
Sverige	12,4 %	Finland	3,4 %
Belgia	12,1 %	Ungarn	3,3 %
Irland	11,0 %	Mexico	0,4 %

Kilde: OECD

Innvandring i 2007:

- ▶ I 2007 ble det registrert 62 000 innvandringer til Norge, og 22 000 utvandringer. Nettoinnvandringen lå dermed på 40 000.
- ▶ Nettoinnvandringen økte med 16 000 personer, eller nesten 67 prosent fra 2006 til 2007.
- ▶ Nettoinnvandringen har aldri vært høyere enn i 2007. Innvandringen til Norge er sterkt økende, noe som først og fremst skyldes økende arbeidsinnvandring. Utvandringen har ligget på i overkant av 20 000 de siste ti årene.

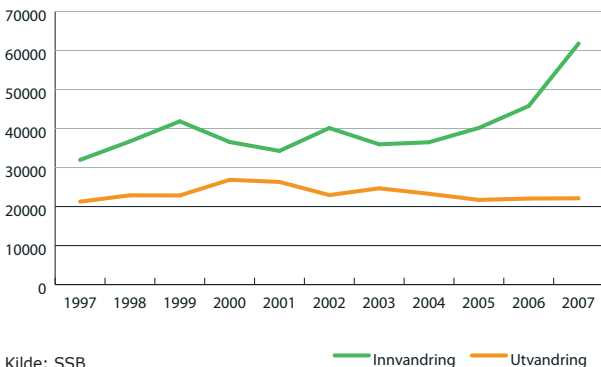
- ▶ Polakkene var den desidert største gruppen innvandrere, fulgt av tyskere og svensker.
- ▶ 573 pakistanske statsborgere innvandret til Norge, mens 179 utvandret. Nettoinnvandringen lå dermed på 394. 19 nasjonalitetsgrupper hadde større nettoinnvandring til Norge.
- ▶ Nettoinnvandringen fra det tidligere Jugoslavia var i underkant av 700.

Innvandring, utvandring og nettoinnvandring av utenlandske statsborgere i 2007. 10 største grupper.

	Innvandring	Utvandring	Nettoinnvandring
I alt	61 774	22 122	39 652
Polen	14 160	1 250	12 910
Tyskland	3 794	741	3 053
Sverige	4 432	2 326	2 106
Litauen	2 350	305	2 045
Somalia	1 636	135	1 501
Filippinene	1 615	316	1 299
Russland	1 450	234	1 216
Thailand	1 155	153	1 002
Irak	968	140	828
India	998	210	788

Kilde: SSB

Innvandring og utvandring i perioden 1997–2007

Innvandring i 2006 fordelt på innvandringsgrunn:

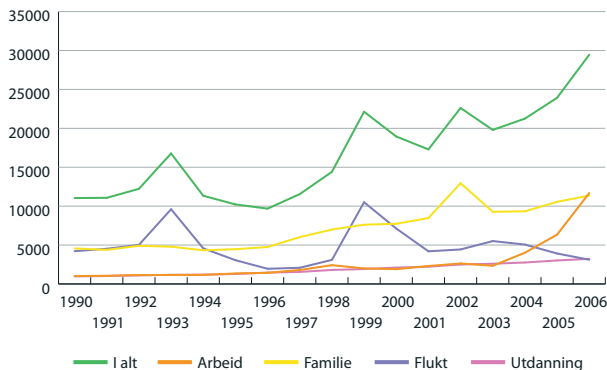
Arbeid tok i 2006 for første gang over for familie som viktigste innvandringsgrunn for ikke-nordiske førstegangsinnvandrere. De siste årene har andelen som kommer til Norge for å arbeide, økt, mens andelen som kommer for å få beskyttelse, har minket. I 2007 og 2008 har antallet som har kommet på grunn av arbeid økt ytterligere (se UDIs tall over arbeidstillatelser i kapittel 5), og tallet på asylsøkere har økt (se UDIs tall over asylsøkere i kapittel 4).

Førstegangsinnflyttinger blant innvandrere med ikke-nordisk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn. 2006

Innvandringsgrunn	Antall	Andel
I alt	29 462	100 %
Arbeid	11 678	40 %
Familie	11 355	39 %
Flukt	3 115	11 %
Utdanning	3 223	11 %
Andre	91	0 %

Kilde: SSB (tall over innvandring i 2007 etter innvandringsgrunn kommer 2.oktober 2008)

Førstegangsinnflyttinger blant innvandrere med ikke-nordisk statsborgerskap, etter innvandringsgrunn. 1990-2006

Kilde: SSB (tall over innvandring i 2007 etter innvandringsgrunn kommer 2. oktober 2008)

Innvandrerbefolkningen i kommunene:

Det bor personer med innvandrerbakgrunn i alle landets kommuner, men nær halvparten (43 prosent) bor i Oslo og Akershus, mens under fem prosent bor i Nord-Norge. Høyest andel innvandrere er det i Oslo, hvor 25 prosent av innbyggerne tilhører innvandrerbefolkningen.

Det bor personer med *ikke-vestlig* innvandrerbakgrunn i alle norske kommuner unntatt to (Beiarn og Osen), men den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen bor svært konsentrert rundt de store byene og på det sentrale østlandsområdet.

«Topp 10»-kommuner med størst innvandrerbefolkning (vestlig og ikke-vestlig) – per 1.1.2008

Kommune	Antall	Største nasjonalitetsgrupper
1. Oslo	139 878	Pakistan
2. Bergen	23 682	Polen
3. Stavanger	16 636	Storbritannia
4. Bærum	14 293	Polen
5. Trondheim	14 147	Tyrkia
6. Drammen	11 624	Tyrkia
7. Kristiansand	9 237	Vietnam
8. Skedsmo	7 264	Vietnam
9. Fredrikstad	7 204	Irak
10. Sandnes	6 828	Vietnam

Kilde: SSB

«Topp 10»– antall personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn. 1.1.2008:

Kommune:	Antall:
1. Oslo	115 574
2. Bergen	18 235
3. Stavanger	11 453
4. Trondheim	10 702
5. Drammen	10 138
6. Bærum	9 371
7. Kristiansand	7 328
8. Skedsmo	6 091
9. Fredrikstad	5 699
10. Sandnes	5 310
Sum – topp 10	199 901

Kilde: SSB

«Topp 10» – andel med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn i forhold til hele befolkningen. 1.1.2008:

1. Oslo	20,6 prosent
2. Drammen	16,9 prosent
3. Lørenskog	14,1 prosent
4. Skedsmo	13,2 prosent
5. Askim	12,2 prosent
6. Rælingen	11,1 prosent
7. Moss	10,8 prosent
8. Ås	9,7 prosent
9. Stavanger	9,6 prosent
10. Lier	9,5 prosent

Kilde: SSB

Innvandrerbefolkningen fremskrevet:

En fremskriving fra SSB viser at innvandrerbefolkningens størrelse trolig vil øke betydelig i perioden 2008–2060. Det er stor usikkerhet knyttet til beregningene, og særlig knyttes usikkerheten til innvandringstallene, som varierer sterkt over tid. Eksempelvis var det 16 000 flere som innvandret i 2007 enn i 2006.

- ▶ Innvandrerbefolkningen vil trolig øke fra 460 000 i dag, til mellom 1,1 og 2,6 millioner i 2060. Folketallet i 2060 vil ligge et sted mellom 5,3 og 8,5 millioner, en økning fra 4,7 millioner i dag.
- ▶ Innvandrerbefolkningen forventes å utgjøre mellom 21 og 31 prosent av folketallet i 2060.

Kilde: SSB

4. Asylsøkere og flyktninger

Utlendingsdirektoratet (UDI) har ansvar for å behandle søknader om ulike typer oppholds- og arbeidstillatelser i Norge, og de har også ansvar for driften av asylmottak og resten av mottaksapparatet. UDI kjøper mottaksdriften av driftsoperatører, som kan være organisasjoner, kommuner eller kommersielle operatører. Det er ikke slik at det kreves en kommunal godkjenning på politisk nivå hvis nødvendige tillatelser til bruk av arealer og bygningsmasse foreligger.

Asylsøknader 2007:

Etter flere år med nedgang i antall asylsøknader økte antall personer som søkte asyl igjen i 2007, særlig fra august og ut året:

- ▶ Det var i overkant av 6 500 personer som søkte asyl i 2007.
- ▶ Søkerne kom fra 106 ulike land.
- ▶ Det kom flest asylsøkere fra Irak, Russland og Eritrea.
- ▶ Om lag hver fjerde søker var barn (1568).
- ▶ Enslige mindreårige utgjorde 6 prosent av alle asylsøkere (403).
- ▶ Det kom flest enslige mindreårige asylsøkere fra Irak, Afghanistan og Eritrea.

Kilde: UDI

Asylsøknader første halvår 2008:

- ▶ Det var nær 5400 personer som søkte asyl, en økning på 120 prosent sammenlignet med første halvår 2007.
- ▶ Enslige mindreårige søkere utgjorde 8 prosent (423) av alle søkere.

Kilde: UDI

Prognose asylsøknader 2008

- ▶ UDIs prognose for 2008 er at det kommer 15 000 asylsøkere, mens antallet som søkte asyl i 2007 var 6500.

Kilde: UDI

Beboere i asylmottak:

- ▶ Ved utgangen av juni 2008 bodde nærmere 9 300 personer i 66 mottak. 3 av 10 av disse var fra Irak eller Eritrea.
- ▶ Antall mottak ble redusert fra 75 til 66 i løpet av 2006, og videre til 61 i 2007. I første halvår 2008 ble antallet mottak igjen økt til 66.
- ▶ Utgifter til drift av asylmottak i 2007 var 835,5 millioner kroner, en nedgang fra 930,3 millioner i 2006. For 2008 er det budsjettert med 1 152,4 millioner kroner i revidert nasjonalbudsjett.
- ▶ Ved utgangen av 2007 var det beboere fra 94 land i mottakene.
- ▶ Om lag 7 500 beboere forlot et mottak i løpet av 2007 enten fordi de ble bosatt, ble uttransportert, returnerte frivillig, eller flyttet til en kjent eller ukjent adresse.

- ▶ I underkant av 2 300 beboere reiste i 2007 fra mottak uten å oppgi ny adresse. Dette utgjør 30 prosent av alle som forlot mottak. Disse kan enten ha reist til hjemlandet, reist til et annet land for å søke asyl eller de kan oppholde seg på ukjent sted i Norge. 1 300 av dem er senere registrert med kjent adresse.

Kilde: UDI

Antall personer som har fått beskyttelse i Norge de siste fem årene:

Antallet som har fått beskyttelse i Norge, har sunket i perioden 2003 til 2006, for så å øke betydelig i 2007.

I tabellen under inkluderes alle personer som har fått opphold i Norge etter søknad om asyl, uansett om det var UDI i førsteinstans eller UNE i klageinstans som fattet vedtaket. Vedtakene er fordelt etter år de fikk innvilget asylsøknaden, uavhengig av når de søkte. I tillegg er overføringsflyktninger også inkludert.

Personer som har fått beskyttelse i perioden 2003–2007.

	I alt	UDI	UNE	Overføringsflyktninger
2007	5 846	2 935	1 561	1 350
2006	3 198	1 682	524	992
2005	3 997	2 480	575	942
2004	4 926	3 480	688	758
2003	4 946	3 557	240	1 149

Kilde: UDI

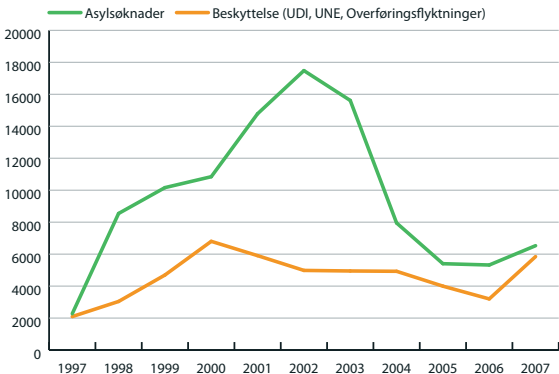
Oppholdstillatelser gitt av UDI i 2007 etter asylsøknad:

Personer som fikk opphold etter asylsøknad, kom i stor grad fra land preget av krig eller konflikt (opphold gitt av UNE etter klagebehandling er ikke inkludert her):

- ▶ Over 2 900 personer fikk opphold etter asylsøknad.
- ▶ Flest tillatelser ble gitt til personer fra Somalia, Irak, Russland og Eritrea.
- ▶ 860 barn fikk innvilget opphold etter asylsøknad.
- ▶ Kvinner fikk i større grad enn menn opphold etter behandling i 1. instans (67 prosent av kvinnene, mot 54 prosent av mennene).

Kilde: UDI

Antall som søkte om asyl, og antall som fikk beskyttelse, i perioden 1997–2007

Kilde: UDI

Opphold som overføringsflyktning:

Antallet som fikk beskyttelse i Norge som overføringsflyktning i 2007, økte i forhold til i 2006:

- ▶ Det kom 1 106 overføringsflyktninger i 2007, mot 992 i 2006. Antall innvilgelser totalt var 1 350, mot 924 i 2006. Personen ankommer ikke nødvendigvis Norge samme år som han eller hun får innvilget opphold.
- ▶ Det kom flest personer fra Myanmar (Burma), Den demokratiske republikken Kongo og Irak.
- ▶ Barn utgjorde 43 prosent av overføringsflyktningene.
- ▶ Det var flere menn enn kvinner blant overføringsflyktningene.

Kilde: UDI

Personer med flyktningbakgrunn:

SSBs statistikk over personer med flyktningbakgrunn (inkludert familiegjenforente til flyktninger) viste at de utgjorde 30 prosent av den totale innvandrerbefolkningen i Norge ved inngangen til 2007.

- ▶ Antall personer med flyktningbakgrunn bosatt i Norge var 125 100 (eller 2,7 prosent av den totale folkemengden).
- ▶ Flest hadde bakgrunn fra Irak (16 800), Somalia (14 000) og Bosnia-Hercegovina (12 500).

Kilde: SSB (Tall for 1.1.2008 kommer 15.september 2008)

5. Arbeidsinnvandring

De tre nasjonalitetsgruppene det innvandret flest fra i 2007, var alle typiske arbeidsinnvandringsland. Det kom 14 000 polske statsborgere, 4 300 svensker og 3 600 tyskere.

Kilde: SSB

For å bli regnet som innvandret i SSBs innvandringsstatistikk, må innvandrerer være registrert i folkeregisteret, noe som krever opphold i Norge i minst seks måneder. Personer med arbeidstillatelser med kortere varighet enn seks måneder registreres ikke som bosatt. Blant annet derfor vil UDIs tall på innvilgede arbeidstillatelser ikke samsvare med SSBs innvandringsstatistikk.

Arbeidstillatelser 2007:

- ▶ Det ble gitt nær 98 000 arbeidstillatelser, inkludert 43 000 fornyelser.
- ▶ Flest tillatelser ble gitt til borgere av Polen, Litauen, Tyskland, Slovakia og Latvia.
- ▶ 80 prosent av arbeidstillatelsene ble gitt til menn, og 48 prosent var under 30 år.
- ▶ I gjennomsnitt var det 70 000 personer med gyldig arbeidstillatelse i Norge.
- ▶ 85 prosent av alle førstegangstillatelser var gitt etter EØS-regelverket.

- ▶ I alt 45 prosent av alle familieinnvandringstillatelser ble gitt til personer som ble forent med en arbeidsinnvandrers.
- ▶ 37 prosent av dem som ble familieegjenforent med en arbeidsinnvandrers, var fra Polen.
- ▶ Om lag 1 800 familieinnvandringstillatelser ble gitt til polske barn.

Kilde: UDI

Arbeidstillatelser første halvår 2008:

- ▶ Ved utløpet av juni i 2008 var det gitt om lag 50 000 arbeidstillatelser, hvorav nær halvparten var fornyelser.
- ▶ Flest tillatelser ble gitt til borgere av Polen, Litauen, Tyskland, Romania, Slovakia og Latvia.
- ▶ Det har vært en sterk vekst i antall tillatelser gitt til borgere av Romania, fra 711 i første halvår 2007 til 1 468 i første halvår 2008.
- ▶ Per 1. juli var det nær 101 000 personer med gyldig arbeidstillatelse i Norge.

Polske og baltiske arbeidsinnvandreres situasjon i Norge

IMDi har foretatt en undersøkelse blant bosatte (folke-registrerte) arbeidsinnvandrere fra Polen og de baltiske landene (telefonbasert intervjuundersøkelse, samt gruppesamtaler med polske arbeidsinnvandrere). I undersøkelsen kom blant annet følgende frem:

- ▶ De færreste opplever dårlige arbeidsforhold eller grov utnyttning i arbeidslivet. Et klart flertall opplever å ha arbeid som passer med egen utdanning og kompetanse.
- ▶ Det er en utfordring at høyt utdannede kvinner enten står utenfor arbeidslivet eller tar jobber i Norge som de er overkvalifisert for.
- ▶ De færreste opplever dårlige arbeidsforhold eller grov utnyttning i arbeidslivet.
- ▶ De fleste har et stort og bredt informasjonsbehov det første året i Norge. Den viktigste barrieren mot å motta informasjon er å ikke beherske norsk eller engelsk.
- ▶ Det er et klart behov og ønske om å tilegne seg bedre norskkunnskaper.
- ▶ Det er først etter at avgjørelsen om å bli lenge i Norge er tatt, at polske arbeidsinnvandrere ønsker norskopp-læring.
- ▶ Arbeidsinnvandrerne ønsker å ta del i lokale fritidstilbud og delta i sosiale nettverk med nordmenn.
- ▶ Hele 7 av 10 svarer at de helt sikkert eller trolig kommer til å bo i Norge om fem år.

Kilde: IMDi-rapport 1-2008:

Vi blir ... Om arbeidsinnvandring fra Polen og Baltikum.

6. Familieinnvandring og ekteskapsmønstre

Familieinnvandring:

I 2007 fikk over 17 900 personer innvilget tillatelse til familieinnvandring. Dette er det høyeste antallet slike tillatelser som noen gang er gitt og om lag 3900 flere enn i 2006. Økningen i antall familieinnvandringstillatelser fra nye EU-land som Polen og Litauen fortsatte i 2007.

Familieinnvandringstillatelser – 10 største land i 2007:

Stats borger-skap:	Antall tillatelser	Endring fra 2006–2007	Antall kvinner (både barn og voksne)	Antall barn
I alt	17 913	+ 3 932	11 914	8 066
Polen	3 292	+ 1 590	2 322	1 813
Tyskland	1 456	688	952	823
Thailand	1 073	130	921	314
Somalia	1 003	90	533	730
Russland	658	63	502	239
Litauen	643	261	433	392
Filippinene	618	206	490	176
Nederland	509	85	305	307
India	496	250	360	190
USA	453	43	275	160

Kilde: UDI

- ▶ De tre landene med størst økning fra 2006 til 2007 er alle typiske arbeidsinnvandringsland: Polen (+ 1 590), Tyskland (+ 688) og Litauen (+ 261).
- ▶ Av alle voksne som fikk familieinnvandringstillatelse i 2007, var 81 prosent kvinner.
- ▶ Barn ble gitt 45 prosent av alle familieinnvandringstillatelser i 2007. De fem største land for familieinnvandring av barn var: Polen, Tyskland, Somalia, Litauen og Thailand. Samlet utgjorde disse landene 50 prosent av alle tillatelser som ble gitt til barn.
- ▶ I 2007 ble det gitt over 1 800 familieinnvandringstillatelser til polske barn.

Kilde: UDI

Ekteskapsmønstre:

- ▶ Hvert år inngås det flere ekteskap mellom en person uten innvandrerbakgrunn og en med innvandrerbakgrunn, enn mellom to personer som begge har innvandrerbakgrunn.
- ▶ Flere menn enn kvinner gifter seg med en som bor utenfor Norge før ekteskapsinngåelsen. I perioden 1996–2004 inngikk menn og kvinner uten innvandrerbakgrunn henholdsvis 15 000 og 7 500 slike ekteskap.
- ▶ Thailandske, filippinske og russiske kvinner gifter seg i stor grad med menn uten innvandrerbakgrunn.
- ▶ Mange med ikke-vestlig bakgrunn gifter seg med en som ikke var bosatt i Norge ved ekteskapsinngåelsen. Dette gjelder særlig personer fra Pakistan, Tyrkia og Marokko.

- ▶ Få etterkommere er i gifteklar alder og etterkommerne gifter seg generelt senere enn førstegenerasjons innvandrere.

Ekteskapsinngåelser blant bosatte kvinner 1996–2004. Utvalgte landgrupper

	Antall som giftet seg	Andel som giftet seg med personer bosatt i utlandet ved ekteskapsinngåelsen	Andel som giftet seg med personer uten innvandrerbakgrunn
Pakistan, førstegenerasjon	741	74 %	1,9 %
Pakistan, etterkommer	586	77 %	1,4 %
Tyrkia, førstegenerasjon	557	77 %	7,5 %
Tyrkia, etterkommer	172	74 %	2,9 %
Vietnam (førstegenerasjon + etterkommer)	868	30 %	11,3 %
Sri Lanka (førstegenerasjon + etterkommer)	661	30 %	5,4 %

Kilde: SSB: Daugstad (2006)

Ekteskapsinngåelser blant bosatte menn 1996–2004. Utvalgte landgrupper

	Antall som giftet seg	Andel som giftet seg med personer bosatt i utlandet ved ekteskapsinngåelsen	Andel som giftet seg med personer uten innvandrerbakgrunn
Pakistan, førstegenerasjon	1 125	76 %	4,1 %
Pakistan, etterkommer	475	76 %	1,5 %
Tyrkia, førstegenerasjon	838	76 %	11 %
Tyrkia, etterkommer	96	70 %	4,2 %
Vietnam (førstegenerasjon + etterkommer)	1 378	63 %	0,1 %
Sri Lanka (førstegenerasjon + etterkommer)	1 197	58 %	4,2 %

Kilde: SSB: Daugstad (2006)

7. Bosetting og kvalifisering

Bosetting:

De fleste flyktninger i Norge bosettes med hjelp fra det offentlige. Overføringsflyktninger og tidligere asylsøkere som har fått oppholdstillatelse bosettes gjennom samarbeid mellom staten, ved Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), og kommunene. For kommunene er bosetting av flyktninger en frivillig oppgave.

- ▶ I 2007 ble 211 kommuner anmodet om å bosette flyktninger.
- ▶ 193 kommuner svarte ja.
- ▶ De seks største bosettingskommunene i 2007 var Oslo (331 bosatte), Bergen (220 bosatte), Trondheim (195 bosatte), Kristiansand (136 bosatte), Bodø (93 bosatte) og Fredrikstad (89 bosatte).

Kilde: IMDi (Bosettingsrapport per 31.12.2007)

- ▶ Bosettingsbehovet for 2008 er anslått til 5 018 personer. Dette er 1 192 flere personer enn det som ble bosatt i 2007, da 3 826 personer ble bosatt.
- ▶ Første halvår 2008 ble det bosatt 416 flere personer enn første halvår 2007.
- ▶ Den gjennomsnittlige ventetiden fra oppholdstillatelsen blir gitt til bosetting i en kommune har gått opp fra 4,8 måneder per 31.12.2007 til 5,3 måneder per 30.06.2008.

- ▶ Antall personer som har ventet mer enn 6 måneder har økt fra 85 til 499 i samme periode. Det er en målsetting at bosetting i en kommune skjer innen 6 måneder etter at det er gitt ordinær oppholds- og eller arbeidstillatelse.
- ▶ Per juni 2008 var det 188 barn som hadde ventetid på over 6 måneder.
- ▶ Per juni 2008 var det totalt 1 404 personer i mottak som ventet på bosetting, hvor av 536 var enslige menn.

Kilde: IMDi (Bosettingsrapport per juni 2008)

Introduksjonsprogram:

Introduksjonsloven gir nyankomne innvandrere rett og plikt til deltakelse i heldags introduksjonsprogram i inntil to år. Rett og plikt til deltakelse i introduksjonsprogram gjelder for nyankommet utlending mellom 18 og 55 år som har behov for grunnleggende kvalifisering og som a) har fått asyl b) er overføringsflyktning med innreisetillatelse c) har etter søknad om asyl fått oppholdstillatelse på humanitært grunnlag, eller fått kollektiv beskyttelse i massefluktssituasjon, eller d) er familieegjenforent til personer nevnt under a, b og c. Ifølge SSB hadde introduksjonsordningen cirka 8000 deltakere årlig i perioden 2005–2007.

- ▶ IMDI har innhentet opplysninger fra kommunene (bydelene) om status for deltakere som avsluttet program i løpet av 2007. Kommunenes/bydelenes rapportering viser at halvparten av deltakerne går over i arbeid eller utdanning etter avsluttet/avbrutt program.

- ▶ Overgangen til arbeid og utdanning er noe større i de små og mellomstore introduksjonsprogrammene (med inntil 100 deltakere) enn i de større programmene (med mer enn 100 deltakere).
- ▶ 71 prosent av dem som avsluttet/avbrøt programmet i løpet av 2007, var ifølge kommunenes innrapporteringer ikke mottakere av økonomiske overføringer ved avslutningstidspunktet. Dette kan tolkes som at de er økonomisk selvhjulpne gjennom sin deltakelse i arbeidslivet, eller at de er økonomisk forsørget av familie eller andre.

Kilde: IMDi

▶ **Fafo-evaluering:**

Fafo har i samarbeid med Institutt for samfunnsforskning evaluert introduksjonsordningen i 2007. En viktig del av evalueringen var å se på hvordan det har gått med de deltakerne som avsluttet sitt introduksjonsprogram i løpet av de første to årene introduksjonsloven har vært virksom, 1.9.2004–1.9.2006. Fafos evaluering viser at 60 prosent av deltakerne gikk over i arbeid og/eller utdanning.

Kilde: Fafo: Kavli mfl. (2007)

▶ **SSB-monitor:**

Statistisk sentralbyrå gir årlig ut en publikasjon kalt «Monitor for introduksjonsordningen». Monitoren for 2007 beskriver deltakelse i arbeidslivet for deltakere som gikk ut av programmet i løpet av 2005, per no-

vember 2006. Målet med monitoren er etter hvert å følge kohorter av personer som går ut av programmet over en lengre tidsperiode og måle utviklingen i årene fremover. SSB finner at i alt 58 prosent av dem som gikk ut av introduksjonsordningen i løpet av 2005, var sysselsatt eller under utdanning i november 2006. Av dem som avsluttet etter gjennomført program, var hele 65 prosent sysselsatt eller under utdanning.

Kilde: SSB: Mathisen (2007)

Opplæring i norsk og samfunnskunnskap:

Rett og plikt til deltakelse i gratis opplæring i norsk og samfunnskunnskap i til sammen 300 timer gjelder for utlending mellom 16 og 55 år som har fått a) oppholds- eller arbeidstillatelse etter utlendingsloven som danner grunnlag for bosettingstillatelse, eller b) kollektiv beskyttelse i massefluktsituasjon etter utlendingsloven § 8 a. Utlending mellom 55 og 67 år med oppholdsgrunnlag som nevnt i bokstav a eller b har rett, men ikke plikt, til å delta i opplæring. Gjennomført opplæring vil være et vilkår for innvilgelse av bosettingstillatelse og statsborgerskap for denne gruppen. Tilskuddsordningen for norskopplæringen ble også endret til en per capitabasert tilskuddsordning.

Personer som har fått innvilget slik tillatelse før skilledatoen 1. september 2005, vil få norskopplæring etter en overgangsordning. Overgangsordningen er lik den gjeldende tilskuddsordning før 1. september 2005, og vil gjelde fem år fra denne dato.

Fra 1. september 2007 ble mulighet for inntil 250 timers norskopplæring for asylsøkere på ordinære mottak gjeninnført.

Personkretsen for rett og plikt til norskopplæring er videre enn personkretsen for rett og plikt til introduksjonsprogram. Blant annet omfattes familiegjenforente med norske eller nordiske borgere av rett og plikt til norsk og samfunnskunnskap.

- ▶ Per 30.06.2008 var det 31 645 personer som var omfattet av rett og/eller plikt til norskopplæring, derav 7 422 med kun plikt.
- ▶ Per 30.06.2008 var det 17 522 personer med rett og/eller plikt som deltok i opplæring i norsk og samfunnskunnskap.
- ▶ 1. halvår 2008 var det 11 300 voksne innvandrere som fikk norskopplæring etter overgangsordningen. Det gjelder folk som fikk opphold i Norge før 1. september 2005.
- ▶ Det finnes to avsluttende nasjonale prøver i norsk, Norskprøve 2 og 3. Norskprøve 3 prøver språkkunnskap på et høyere nivå enn Norskprøve 2. Av dem som gikk opp til eksamen i Norskprøve 2 første halvår 2008, besto 93 prosent den muntlige delen og 54 prosent den skriftlige. Av dem som gikk opp til Norskprøve 3, besto 82 prosent den muntlige, og 47 prosent den skriftlige delen av eksamen.

Kilde: IMDi

Ny sjanse

– forsøk med kvalifiseringsprogram for langtids sosialhjelpsmottakere med innvandrerbakgrunn

Ny sjanse er et prøveprosjekt som gir langtids sosialhjelpsmottakere med innvandrerbakgrunn mulighet til å kvalifisere seg for arbeidslivet og bli økonomisk selvhjulpne.

- ▶ I perioden 2005–2007 er det bevilget til sammen 50 millioner kroner over statsbudsjettet til Ny sjanse.
- ▶ I perioden 2005–2007 deltok om lag 900 personer i 25 Ny sjanse-prosjekter. 57 prosent av deltakerne var kvinner.
- ▶ Deltakerne i Ny sjanse står svært langt fra arbeidslivet når de påbegynner programmet: Nesten halvparten av deltakerne er uten arbeidserfaring fra hjemlandet. Hver tredje mannlige deltaker og to av tre av kvinnene har heller ikke hatt lønnet arbeid i Norge.
- ▶ Av de 453 deltakerne som hadde avsluttet program før utgangen av 2007, gikk hele 46 prosent videre til utdanning eller arbeid.
- ▶ På bakgrunn av data fra prosjektene har Econ Pöyry beregnet at den samfunnsøkonomiske gevinsten av Ny Sjanse for perioden 2005–2007 kan være på hele 450 millioner kroner.

Kilde: IMDi-rapport 2008/4

8. Sysselsetting, inntekt og arbeidsledighet

Sysselsetting:

- ▶ Totalt var det sysselsatt nær 146 000 ikke-vestlige førstegenerasjonsinnvandrere i Norge per 4. kvartal 2007, 26 000 flere enn ett år tidligere.
- ▶ 60 prosent av alle ikke-vestlige innvandrere mellom 15 og 74 år er sysselsatt, opp fra 56 prosent 4. kvartal 2006.
- ▶ Sysselsettingen i innvandrerbefolkningen stiger markant med botid.
- ▶ Det er store forskjeller mellom vestlige og ikke-vestlige innvandrere når det gjelder sysselsettingsandel.

Sysselsettingsandeler blant førstegenerasjonsinnvandrere 15–74 år, 4. kvartal 2007

	Begge kjønn	Menn	Kvinner
Hele befolkningen	72 %	75 %	68 %
Førstegenerasjonsinnvandrere i alt	63 %	69 %	57 %
Førstegenerasjonsinnvandrere fra vestlige land	73 %	76 %	68 %
Førstegenerasjonsinnvandrere fra ikke-vestlige land	60 %	66 %	53 %

Kilde: SSB

Sysselsettingsandeler blant førstegenerasjonsinnvandrere 15–74 år, utvalgte landgrupper. 4. kvartal 2007

Land	Begge kjønn	Menn	Kvinner
Polen	77 %	83 %	64 %
Chile	71 %	74 %	67 %
Sri Lanka	69 %	76 %	61 %
Vietnam	65 %	68 %	61 %
Iran	58 %	62 %	54 %
Tyrkia	55 %	65 %	42 %
Afghanistan	51 %	65 %	31 %
Pakistan	48 %	64 %	31 %
Irak	46 %	55 %	32 %
Somalia	36 %	45 %	24 %

Kilde: SSB

Arbeidsledighet:

Den registrerte arbeidsledigheten blant innvandrere er synkende og den følger konjunktursvingningene.

- ▶ Ledighetsnivået blant innvandrerne synker, men nivåforskjellen til befolkningen for øvrig har vært uendret over tid; ledigheten blant innvandrerne er omkring tre ganger høyere enn nivået i befolkningen for øvrig.
- ▶ Andel arbeidsledige (i prosent av arbeidsstyrken) blant førstegenerasjonsinnvandrere var 1,4 prosentpoeng lavere i februar 2008 enn på samme tid i 2007.

Kilde: SSB (tallene bygger på NAVs register over helt ledige)

Andel ledige i prosent av arbeidsstyrken per 1. kvartal 2008

Gruppe	I alt	Menn	Kvinner
Registrerte helt arbeidsledige i befolkningen i alt	1,7 %	1,8 %	1,6 %
Førstegenerasjonsinnvandrere i alt	4,5 %	4,4 %	4,6 %
Norden	1,8 %	2,0 %	1,6 %
Vest-Europa ellers	1,8 %	1,8 %	1,9 %
EU-land i Øst-Europa	2,4 %	2,0 %	3,2 %
Øst-Europa ellers	5,5 %	5,2 %	5,8 %
Nord-Amerika og Oseania	1,9 %	2,0 %	1,8 %
Asia	5,9 %	5,8 %	6,1 %
Afrika	10,6 %	11,2 %	9,4 %
Sør- og Mellom-Amerika	4,5 %	3,9 %	5,0 %

Kilde: SSB (tallene bygger på NAVs register over helt ledige)

Internasjonale sammenligninger

OECD gjør sammenligninger av sysselsettingsnivået blant utenlandsfødte i ulike OECD-land. Statistikken er dels basert på arbeidskraftsundersøkelser som gjøres i flere OECD-land, dels på andre kilder (gjelder bl.a. Canada, USA, Danmark og Australia). I arbeidskraftsundersøkelsene intervjues representative utvalg av befolkningen. Det trekkes ikke spesielle utvalg blant de utenlandsfødte, og antallet utenlandsfødte blir derfor begrenset blant dem som intervjues. Blant annet derfor hefter det stor usikkerhet til sysselsettingstallene for de utenlandsfødte, som må tolkes med stor forsiktighet.

Nivået på sysselsettingen og arbeidsledigheten i utvalgte OECD-land. 2005 15–64 år

Land	Sysselsettingsnivå, innenlandsfødte	Sysselsettingsnivå, utenlandsfødte	Arbeidsledighetsnivå, innenlandsfødte	Arbeidsledighetsnivå, utenlandsfødte
Norge	75,6 %	63,3 %	4,2 %	10,6 %
Sverige	74,6 %	60,7 %	7,9 %	14,9 %
Danmark	76,8 %	59,9 %	4,5 %	9,8 %
Tyskland	67,0 %	57,0 %	10,4 %	17,0 %
USA	69,2 %	69,4 %	5,8 %	5,1 %
Storbritannia	72,4 %	63,8 %	4,3 %	7,3 %

Kilde: OECD

Inntekt:

Særlig som et resultat av innvandrernes svakere tilknytning til arbeidsmarkedet har innvandrerhusholdninger i snitt lavere inntekter enn gjennomsnittshusholdningen.

- ▶ I husholdninger hvor hovedinntektshaveren er en ikke-vestlig innvandrer, var den samlede gjennomsnittsinntekten 63 prosent av inntekten til gjennomsnittshusholdningen i 2005.
- ▶ Av den samlede inntekten var andelen overføringer større blant ikke-vestlige innvandrere sammenlignet med befolkningen ellers (29 mot 20 prosent) (i 2005).
- ▶ 26 prosent av personene i ikke-vestlige innvandrerhusholdninger tilhører lavinntektsgruppen (etter OECDs målemetode), sammenlignet med 5,6 prosent i hele befolkningen.
- ▶ Generelt øker innvandrerhusholdningers inntekt med økende botid.

Kilde: SSB: Økonomi og levekår for ulike grupper (2007)

9. Kontantstøtte og barnehage

Kontantstøtte:

- ▶ Det er mer vanlig blant barn med ikke-vestlig bakgrunn å motta kontantstøtte enn blant barn i hele befolkningen. Henholdsvis 69 prosent mot 46 prosent av alle i alderen 1–3 år mottok slik støtte per september 2006 (det foreligger ikke nyere statistikk per i dag).
- ▶ Både blant barn generelt og blant innvandrerbarn var det mindre vanlig å motta kontantstøtte i 2006 enn i 1999.
- ▶ Det er store forskjeller landgruppene imellom når det gjelder hvor vanlig det er å motta kontantstøtte. Mens henholdsvis 82 og 81 prosent av barna i kontantstøttealder med bakgrunn fra Pakistan og Sri Lanka mottok kontantstøtte i 2006, gjaldt det samme bare 58 prosent av barn med iransk bakgrunn.
- ▶ Det er betydelige forskjeller mellom de ulike fylkene når det gjelder hvor vanlig det er blant barn med ikke-vestlig bakgrunn å motta kontantstøtte, fra 40 prosent i Finnmark til 76 prosent i Østfold.

Kilde: SSB: Daugstad og Sandnes (2008)

Andel barn i alderen 1–3 år som mottok kontantstøtte september 2006

Alle barn	46 %
Barn med ikke-vestlig bakgrunn	69 %
Pakistan	82 %
Sri Lanka	81 %
Tyrkia	79 %
Marokko	78 %
Serbia og Montenegro	78 %
Somalia	78 %
Irak	76 %
Vietnam	75 %
Bosnia-Hercegovina	73 %
Iran	58 %

Kilde: SSB: Daugstad og Sandnes (2008)

Barnehage:

- ▶ 18 900 minoritetsspråklige barn gikk i barnehage ved utgangen av 2007, og totalt hadde 250 000 barn barnehageplass.
- ▶ Minoritetsspråklige barn utgjorde i underkant av 8 prosent av alle barn i barnehage i 2007. Minoritetsspråklige barn er her barn med annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk eller engelsk.
- ▶ Av alle barn i Norge i aldersgruppen 0–5 år hadde 71 prosent plass i barnehage (2007). Andelen minoritetsspråklige barn som gikk i barnehage av alle innvandrerbarn (0 til 5 år), var 51 prosent (2007).

Kilde: SSB

- Fra høsten 2007 ble det innført gratis kjernetid i barnehage for alle 4- og 5-åringene i bydelene i Groruddalen og i Søndre Nordstrand. I midten av september 2007 varierte dekningsgraden i bydelene i Groruddalen mellom 82 prosent for 5-åringene i Alna til 100 prosent for 4- og 5-åringene i Stovner.

Kilde: Groruddalssatsingen, programområde 4.
Årsrapport 2007 og Handlingsprogram 2008

Dekningsgrad i bydeler i Oslo med gratis kjernetid i barnehage

Bydel	4-åringene (dekningsgrad)	5-åringene (dekningsgrad)
Alna	87 %	82 %
Bjerke	87 %	91,1 %
Grorud	91 %	93,3 %
Stovner	ca. 100 %	ca. 100 %

Kilde: Groruddalssatsingen, programområde 4.
Årsrapport 2007 og Handlingsprogram 2008

Språkkartlegging:

12 kommuner deltar i et prosjekt hvor barn på 4-års-kontroll språkkartlegges ved helsestasjonene. Målet med kartleggingen er å avdekke behov for språkstimulering og henvise til videre undersøkelse eller aktuelle tiltak på et tidlig tidspunkt. Dette gjelder både ved svak språkutvikling hos barn generelt og mangelfulle norskkunnskaper hos barn med et annet morsmål enn norsk. Det langsiktige målet er å sikre at barna har bedre forutsetninger for å

følge undervisningen ved skolestart og at de kan delta i sosiale aktiviteter på linje med andre barn. Prosjektet vil evalueres i 2008.

- ▶ IMDi har fordelt 9,2 mill. kroner til videreføring av språkkartleggingsprosjekter i de 12 kommunene i 2008.
- ▶ Halvveis i tredje prosjektår var 32 500 barn kartlagt, hvorav 7 600 hadde flerspråklig bakgrunn.
- ▶ Rundt 10 prosent av de norskspråklige barna har hatt behov for videre oppfølging, mens dette gjelder ca. 30 prosent av de flerspråklige.

10. Utdanning

Grunnskole:

- ▶ Nær 22 100 elever fikk morsmålsopplæring og/eller tospråklig opplæring høsten 2007. Det er 3,6 prosent av alle elevene i grunnskolen, samme nivå som forrige skoleår.
- ▶ 6,5 prosent av elevene hadde særskilt norskopplæring, også dette på nivå med forrige skoleår.
- ▶ Det ble registrert morsmålsundervisning og tospråklig opplæring på 117 ulike språk, i tillegg kom de som er registrerte på «annet».
- ▶ Av dem som fikk morsmålsopplæring, var urdu og somalisk de største språkene med rundt 2500 elever hver.
- ▶ Nesten 2 000 elever fikk opplæring i eller på arabisk.

Kilde: SSB

Videregående skole:

Elever med ikke-vestlig bakgrunn deltar i like stor grad som andre i videregående skole, men bruker lengre tid på å fullføre. Det er også mer vanlig å slutte på videregående enn blant elever uten innvandrerbakgrunn, noe som gjelder både førstegenerasjons innvandrere og etterkommere.

Andel som hadde avbrutt (eller tatt eksamen, men ikke bestått) i løpet av fem år, blant alle som startet på videregående skole våren 2000

	I alt	Menn	Kvinner
Elever uten innvandrerbakgrunn	25 %	30 %	20 %
Førstegenerasjon med ikke-vestlig bakgrunn	42 %	49 %	34 %
Etterkommere med ikke-vestlig bakgrunn	30 %	35 %	23 %

Kilde: SSB: Aalandslid (2007)

Rask overgang fra videregående skole til høyere utdanning:

Elever med ikke vestlig-bakgrunn som bestod videregående skole våren 2005, var i større grad enn elever uten innvandrerbakgrunn i høyere utdanning samme høst. Under refereres andelene av elevene som gikk direkte fra videregående skole til høyere utdanning i ulike grupper:

- ▶ Elever uten innvandrerbakgrunn: 36 prosent (gutter 31 prosent og jenter 40 prosent)
- ▶ Elever med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn: 49 prosent (gutter 45 prosent og jenter 52 prosent)

Kilde: SSB: Aalandslid (2007)

Deltakelse i høyere utdanning 2006:

Etterkommere (19–24 år) deltar i større grad enn ungdom totalt sett i høyere utdanning, og det har vært en sterk økning i deltakelsen i denne gruppen. I perioden 1997–2006 har deltakelsen økt med henholdsvis 11 og

6 prosentpoeng blant kvinnelige og mannlige etterkommere, mot henholdsvis 4 og 1 prosentpoeng om vi ser på alle i denne alderen.

Andel i høyere utdanning (19–24 år) høsten 2006

	I alt	Menn	Kvinner
Elever i alt	31 %	25 %	37 %
Etterkommere (hvorav de fleste er ikke-vestlige)	34 %	29 %	39 %
Førstegenerasjonsinnvandrere (vestlige og ikke-vestlige)	19 %	17 %	21 %

Kilde: SSB: Daugstad og Sandnes (2008)

Lese- og regneferdigheter

Lesesenteret ved Universitetet i Stavanger har i samarbeid med SSB gjennomført en undersøkelse av voksne innvandreres lese- og regneferdigheter. Undersøkelsen viste følgende:

- ▶ 65 prosent av dem med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn befant seg på de to svakeste av fem leseferdighetsnivå, mot 32 prosent i sammenligningsgruppen.
- ▶ 73 prosent av innvandrerne befinner seg på de to svakeste av fem nivå hva gjelder hverdagsmatematikk, mot 40 prosent i sammenligningsgruppen.
- ▶ Avstanden til sammenligningsgruppen er betydelig også i den yngste aldersgruppen (16–30 år), hvor det er størst innslag av etterkommere.
- ▶ Botid synes ikke å ha vesentlig betydning for innvandreres resultater.

Kilde: Gabrielsen og Lagerstrøm (2007)

11. Barnevern

Barn som selv har innvandret til Norge, er overrepresentert når det gjelder bruk av barnevernstjenester:

- ▶ Blant barn (0–22 år) som er innvandret til Norge, fikk 58 per 1 000 barn tiltak fra barnevernet i 2004. For barn uten innvandrerbakgrunn var det 25 per 1 000, mens det for etterkommere var 39 per 1 000 som mottok hjelp.
- ▶ 6,7 per 1 000 førstegenerasjonsinnvandrere (0–17 år) var under omsorg av barnevernet i 2004 mot 3,1 per 1 000 barn blant etterkommerne og 5,4 per 1 000 blant barn av norske foreldre.

Kilde: SSB: Allertsen og Kalve (2006)

12. Tvangsekteskap

- ▶ Retten til selv å velge sin ektefelle er nedfelt i internasjonale konvensjoner.
- ▶ Tvangsekteskap er forbudt etter straffelovens § 222 og med en strafferamme på 6 år.
- ▶ Organisasjoner og hjelpeinstanser melder om et økende antall tvangsekteskapsaker i Norge. Det finnes ingen sikre opplysninger om hvor mange jenter og gutter i Norge som utsettes for alvorlig press og tvang for å inngå ekteskap. Omfanget av tvangsekteskapsaker og relaterte problemer i deler av hjelpeapparatet er kartlagt i Bredal og Skjerven (2007).
- ▶ Kompetanseteamet mot tvangsekteskap har siden starten i 2004 mottatt 490 henvendelser som omhandler tematikken tvangsekteskap.
- ▶ Teamet fikk 93 henvendelser første halvår 2008 (101 i første halvår 2007).

13. Kjønnsslemlestelse

Lov om forbud mot kjønnsslemlestelse trådte i kraft i 1996 med en øvre strafferamme på åtte år for den som kjønnsslemlester eller medvirker til dette. I 2004 ble det tatt inn en bestemmelse i loven som pålegger yrkesutøvere og ansatte i barnehager, barnevernet, helse- og sosialtjenesten, skoler, skolefritidsordninger og trossamfunn en plikt til å anmelde eller på annen måte søke å avverge kjønnsslemlestelser.

Det finnes ingen eksakt kunnskap om hvor stort problemet med kjønnsslemlestelse er i Norge, men Institutt for samfunnsforskning har gjort en kartleggingsstudie av kjente tilfeller av kjønnsslemlestelse i barnevernet, helsetjenesten, skoler og barnehager i 2006 og 2007:

- ▶ SSB-statistikk viser at ca. 3 700 jenter i dag befinner seg i en alder der omskjæring er vanlig i opprinnelseslandet.
- ▶ Til sammen er det innrapportert 15 tilfeller av kjønnsslemlestelse i Norge, 5 i 2006 og 10 i 2007.
- ▶ Rapporten konkluderer med at omfanget av kjønnsslemlestelser er begrenset i forhold til størrelsen på den aktuelle gruppen og at mange har sluttet med praksisen.

Kilde: ISF: Lidén og Bentzen (2007)

14. Kriminalitet

Ikke-vestlige innvandrere er overrepresentert i kriminalstatistikken både som offer, siktet og straffet. Unge menn med ikke-vestlig bakgrunn peker seg ut som de med høyest overrepresentasjon. Det er viktig å huske at det å bli tatt for forbrytelser har sterk statistisk sammenheng med andre levekårsvariabler. Levekårsproblemer og sosiale problemer gjenfinnes i større grad i den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen og forklarer en stor del av gruppens overrepresentasjon. Sannsynligheten for at ikke-vestlig ungdom gjennomfører forbrytelser, synker sterkt når det kontrolleres for andre kjennetegn og levekår.

- ▶ SSB har sett på lovbrudd begått i perioden 1992–2001 blant personer som ble født i 1977 (og som var bosatt i 1992, dvs. ikke innvandret etter dette). 17 prosent av gruppen som hadde ikke-vestlig bakgrunn, hadde begått lovbrudd i perioden, mens tilsvarende tall for dem med norsk bakgrunn var 10 prosent.

Kilde: SSB: Skardhamar (2006)

Personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn er overrepresentert blant de straffede:

- ▶ I 2002 ble 13,5 innbyggere av 1 000 med norsk bakgrunn straffet for kriminalitet. Blant vestlige innvandrere var raten 11,5, og blant ikke-vestlige innvandrere var det 30 straffede per 1 000 innbyggere. Den lave

gjennomsnittsalderen i innvandrerbefolkningen forklarer deler av overrepresentasjonen.

Kilde: SSB: Østby (2004)

SSBs levekårsundersøkelse 2005/2006, hvor innvandrere med bakgrunn fra ti ulike land er intervjuet, viser at innvandrere:

- ▶ Er noe mer utsatt for vold enn befolkningen i alt
- ▶ Er like utsatt for trusler
- ▶ Er mindre utsatt for tyveri og skadeverk

Kilde: SSB: Blom og Henriksen (2008)

Bruk av kriesenter blant kvinner med utenlandsk opprinnelse

- ▶ I 2006 hadde 56 prosent av kriesenterbeboerne utenlandsk opprinnelse, en økning fra 45 prosent i 2003.
- ▶ Nesten en tredjedel av beboerne med utenlandsbakgrunn hadde blitt utsatt for vold av norske menn (i 2006).
- ▶ 55 prosent av de utenlandske kriesenterbeboerne kunne ikke norsk eller hadde begrensede norskkunnskaper.
- ▶ For de utenlandske beboerne var det mer vanlig enn for de norske at politiet, familie, venner eller bekjente tok kontakt med sentrene på deres vegne.

Kilde: SSB: Kleven og Lien (2007)

15. Valgdeltakelse

Norske statsborgere over 18 år har stemmerett ved stortingsvalg. Ved kommune- og fylkestingsvalg har i tillegg utenlandske statsborgere med minst tre års botid i Norge rett til å stemme.

Valgdeltakelse ved stortingsvalget i 2005

Valgdeltakelsen i den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen ved stortingsvalget i 2005 var 49 prosent, mot 78 prosent i befolkningen i alt, og mot 53 prosent i hele innvandrerbefolkningen. Det er stor variasjon i valgdeltakelsen mellom ulike grupper i den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen. Det er dessuten ingen klar sammenheng mellom integrasjon på ulike samfunnsarenaer, som for eksempel deltakelse i arbeidslivet og grad av valgdeltakelse:

- ▶ Somaliske ungdommer (18–21 år) har om lag like høy valgdeltakelse som ungdom uten innvandrerbakgrunn (henholdsvis 52 og 55 prosent), til tross for at de skårer lavt på andre levekårsvariabler.
- ▶ Kvinner fra Pakistan stemmer i større grad enn vietnamesiske kvinner, til tross for langt lavere deltakelse i arbeidslivet.
- ▶ Kvinner fra Sri Lanka hadde en valgdeltakelse på 69 prosent, bare 9 prosentpoeng lavere enn blant kvinner i befolkningen i alt.

- ▶ Grupper med opprinnelse fra Balkan har den desidert laveste valgdeltakelsen, til tross for høy grad av deltakelse på andre samfunnsarenaer.
- ▶ Valgdeltakelsen var cirka 2 prosentpoeng høyere for ikke-vestlige kvinner enn for ikke-vestlige menn.

Kilde: SSB: Aalandslid (2006)

Valgdeltakelse ved kommune- og fylkestingsvalget i 2007

Valgdeltakelsen ved kommune- og fylkestingsvalget 2007 var langt lavere blant personer med innvandrerbakgrunn enn blant gjennomsnittet i befolkningen. Det var små endringer i valgdeltakelsen sammenlignet med 2003 og 1999:

- ▶ Sett under ett ble deltakelsen blant ikke-vestlige innvandrere, med og uten norsk statsborgerskap, på 34 prosent. Valgdeltakelsen i hele befolkningen var på 62 prosent.
- ▶ Innvandrere fra Øst-Europa peker seg ut med særlig lav valgdeltakelse.
- ▶ Innvandrerkvinner har noe høyere valgdeltakelse enn innvandrer menn, eldre har høyere deltakelse enn yngre, og det er de med lengst botid som deltar mest.

Kilde: SSB

16. Befolkningens holdninger til innvandring og integrering

Integreringsbarometeret, utgitt av IMDi, hvor befolkningens holdninger til integrering og innvandring kartlegges, viser blant annet at:

- ▶ Mer enn 5 av 10 mener Norge bør ta imot flere flyktninger.
- ▶ Nærmere 5 av 10 mener Norge trenger økt arbeidsinnvandring fra utenomeuropeiske land fremover.
- ▶ Nærmere 5 av 10 uttrykker skepsis til innvandring gjennom å være positive til påstanden «vi bør ikke slippe inn flere innvandrere i Norge».
- ▶ 5 av 10 mener at integreringen i det store og hele fungerer dårlig, og andelen som stiller seg kritisk, er økende.
- ▶ Nærmere 9 av 10 mener at diskriminering av innvandrere forekommer.

Kilde: IMDi: Integreringsbarometeret 2007 (nytt barometer kommer høsten 2008)

SSBs undersøkelse av holdninger til innvandrere og integrering viser at befolkningen på noen områder var mer velvillige til innvandrere i 2007 enn i 2006:

- ▶ 7 av 10 er helt eller nokså enige i at innvandrere gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.

- ▶ 9 av 10 mener alle innvandrere bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn. På begge disse spørsmålene har «velvilligheten» økt siden 2006.
- ▶ Halvparten mener flyktninger og asylsøkeres adgang til opphold i Norge bør være uendret, 4 av 10 mener det bør bli vanskeligere å få opphold og nær 1 av 10 mener det bør bli lettere.
- ▶ 3 av 10 tror innvandrere misbruker de sosiale velferdsordningene, mens nærmere halvparten avviser dette.
- ▶ To tredjedeler synes innvandrere flest beriker det kulturelle livet i landet, mens en tredjedel mener at innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.
- ▶ Mellom 4 og 5 av 10 synes at innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig.
- ▶ En bred kontaktflate til innvandrere går sammen med mer velvillige holdninger, dessuten virker faktorer som kjønn, alder, utdanning, bostedsstrøk og landsdel inn på holdningen til innvandring.

Kilde: SSB: Blom (2007)

17. Oslo

Befolkningstall

Det bodde nær 140 000 innvandrere i Oslo ved inngangen til 2008, hvorav nær 116 000 hadde ikke-vestlig bakgrunn. Den ikke-vestlige innvandrerbefolkningen utgjør 21 prosent av befolkningen i Oslo, og de fordeler seg svært ulikt på bydelene (per 1.1.2008):

- ▶ Ikke-vestlige innvandrere utgjør en stor andel av befolkningen i østlige og sørøstlige bydeler som Søndre Nordstrand, Alna, Stovner, Grorud, Bjerke og Gamle Oslo.
- ▶ Andelen med ikke-vestlig bakgrunn er lavere i vestlige bydeler som Nordstrand, Vestre Aker, Nordre Aker og Ullern.

Kilde: SSB

**Innvandrerbefolkningen fordelt på bydeler i Oslo
(unntatt Marka, Sentrum og «uoppgitt bydel»). 1.1.2008**

Bydel	Innvandrer- befolkningen i bydelen	Antall med ikke-vestlig innvandrer- bakgrunn	Ikke-vestliges andel av befolkningen i bydelen
Hele Oslo	139 878	115 574	21 %
Gamle Oslo	13 324	11 531	29 %
Grünerløkka	11 478	9 343	22 %
Sagene	6 940	5 571	17 %
St. Hanshaugen	5 875	3 673	12 %
Frogner	9 038	4 701	10 %
Ullern	3 789	2 266	8 %
Vestre Aker	5 222	3 074	7 %
Nordre Aker	5 641	3 814	9 %
Bjerke	8 982	8 179	31 %
Grorud	9 659	9 117	36 %
Stovner	11 926	11 322	39 %
Alna	18 269	17 325	38 %
Østensjø	8 058	6 847	15 %
Nordstrand	5 381	3 832	9 %
Søndre Nordstrand	15 447	14 420	41 %

Kilde: SSB

Barnehage og kontantstøtte

- ▶ I 2007 gikk 48 prosent av Oslo-barn i alderen 0–5 år fra språklige og kulturelle minoriteter i barnehage. Andelen er noe lavere enn landsgjennomsnittet for minoritetsspråklige barn (51 prosent), og lavere enn for alle barn (0–5 år) i Oslo (65 prosent).

Kilde: SSB

- ▶ I 2006 var 75 prosent av barna (1–2 år) med ikke-vestlig bakgrunn i Oslo brukere av kontantstøtte. Dette er dobbelt så vanlig som blant alle barn i denne alderen bosatt i Oslo (37 prosent). Landsgjennomsnittet blant ikke-vestlige barn er 65 prosent.

Kilde: SSB: Daugstad og Sandnes (2008)

Utdanning

Elever med ikke-vestlig bakgrunn avbryter i større grad videregående skole enn elever uten innvandrerbakgrunn, i Oslo som i resten av landet:

- ▶ 22 prosent av elevene i Oslo uten innvandrerbakgrunn som startet grunnkurs høsten 2000, avbrøt videregående skole i løpet av de neste fem årene.
- ▶ I samme periode avbrøt 44 prosent av Oslo-elevene med ikke-vestlig bakgrunn (førstegenerasjon) videregående skole. Hele 51 prosent av guttene i denne gruppen avbrøt, mot 37 prosent av jentene. Andelen etterkommere med ikke-vestlig bakgrunn som avbrøt, var noe lavere (32 prosent).

Kilde: SSB: Aalandslid (2007)

Sysselsetting

- ▶ I Oslo var 50 prosent av førstegenerasjons innvandrerkvinner med ikke-vestlig bakgrunn i arbeid mot 64 prosent av mennene (4. kvartal 2007). Dette var noe under landsnivået for innvandrerkvinner og -menn med ikke-vestlig bakgrunn (hhv. 53 og 66 prosent).
- ▶ Av de 12 kommunene som hadde størst ikke-vestlig innvandrerbefolkning, lå Oslo på en 10.-plass hva gjelder sysselsetting blant ikke-vestlige innvandrere (per 4. kvartal 2007).

Kilde: SSB

18. Økonomi

– nøkkeltall fra statsbudsjettet

Utgifter til:	Forslag 2008
Kap. 650: Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (drift)	153 600 000
Kap. 651: Bosetting og integrering av flyktninger og tiltak for innvandrere (inkluderer blant annet integreringstilskuddet og tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap)	4 344 350 000
Kap. 652: Kontaktutvalget mellom innvandrerbefolkningen og myndighetene	5 300 000
Kap. 690: Utlendingsdirektoratet (inkluderer blant annet drift av UDI og drift av statlige mottak)	1 810 400 000
Kap. 691: Utlendingsnemnda (drift)	123 238 000
Sum	6 436 888 000

Kilde: St.prp. nr. 1 (2007–2008) for AID/Bud. Innst. S. nr. 5 (2007–2008), St.prp. nr. 59 (2007–2008)/Innst. S. nr. 270 (2007–2008).

19. Landsdekkende organisasjoner 2007

Følgende landsdekkende innvandrersorganisasjoner mottok offentlig støtte i 2007:

- ▶ Norsk Organisasjon for Asylsøkere (NOAS):
www.noas.org
- ▶ Organisasjonen Mot Offentlig Diskriminering (OMOD):
www.omod.no
- ▶ MiRA Ressurscenter for innvandrere- og flyktningkvinner: www.mirasenteret.no
- ▶ Innvandrernes Landsorganisasjon (INLO):
www.inlo.no
- ▶ Antirasistisk Senter:
www.antirasistisk-senter.no
- ▶ Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF):
www.seif.no
- ▶ Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA):
www.kianorge.no
- ▶ SOS Rasisme:
www.sos-rasisme.no
- ▶ Human Rights Service (HRS):
www.rights.no
- ▶ Afrikan Youth in Norway (AYIN):
www.afrikanyouth.org

20. Frivillige organisasjoner

IMDi har etablert et fast samarbeid på generalsekretærnivå med følgende frivillige organisasjoner:

- ▶ FLYKTNINGHJELPEN www.flyktninghjelpen.no
- ▶ KIRKENS NØDHJELP www.nca.no
- ▶ NORSK FOLKEHJELP www.folkehjelp.no
- ▶ REDD BARNNA www.reddbarna.no
- ▶ RØDE KORS www.rodekors.no

Målet for samarbeidet er blant annet erfaringsutveksling og å bidra til at organisasjonene blir aktive inkluderings- og integreringsaktører.

21. Nyttige internettsadresser for mer informasjon

IMDis nyhetsbrev inytt holder deg løpende oppdatert på integrering, mangfold og innvandring. Du kan melde deg på via www.inytt.no. Under følger et utvalg nyttige internettsadresser hvor du kan finne mer informasjon om feltet.

Norge

- ▶ Arbeids- og inkluderingsdepartementets sider
www.innvandring.no og www.integrering.no
tlf. 22 24 90 90
- ▶ Barne- og likestillingsdepartementet
www.tvangsekteskap.no
- ▶ Barnas og ungdommens innvandringsportal
www.bip.no
- ▶ Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
www.imdi.no tlf. 24 16 88 00
- ▶ International Organization for Migration
www.iom.no tlf. 23 10 53 20
- ▶ Internasjonal migrasjon og etniske relasjoner:
www.forskningsradet.no/imer tlf. 22 03 70 00
- ▶ Kontaktutvalget mellom innvandrerbefolkningen og myndighetene:
www.kim.no tlf. 24 16 89 90

- ▶ KS – Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon
www.ks.no tlf. 24 13 26 00
- ▶ Likestillings- og diskrimineringsombudet
www.lido.no tlf. 24 05 59 50
- ▶ Nasjonal kompetanseenhet for minoritetshelse
www.nakmi.no tlf. 23 01 60 60
- ▶ Nasjonalt tolkeregister
www.tolkeportalen.no
- ▶ Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO)
<http://www.hio.no/enheter/nafo> tlf. 22 45 20 00
- ▶ Nettsted for språklige minoriteter
www.bazar.deichman.no
- ▶ Norsk Organisasjon for Asylsøkere (NOAS)
www.noas.org tlf. 22 36 56 60
- ▶ Norsk senter for flerkulturell verdiskaping
www.flerkulturell.no tlf. 32 82 30 00
- ▶ Ny i Norge www.nyinorge.no
- ▶ Organisasjonen Mot Offentlig Diskriminering
www.omod.no tlf. 22 20 87 37
- ▶ Statistisk sentralbyrå
www.ssb.no/innvandring tlf. 21 09 00 00
- ▶ Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon
www.landinfo.no 23 30 94 70
- ▶ Utlendingsdirektoratet
www.udi.no tlf. 23 35 15 00
- ▶ Utlendingsnemnda
www.une.no tlf. 21 08 50 00
- ▶ VOX Læring for arbeidslivet www.vox.no

Internasjonalt

- ▶ EU Commission
 - Anti-discrimination and relations with civil society
http://ec.europa.eu/employment_social/fundamental_rights/index_en.htm
- ▶ European Council on Refugees and Exiles (ECRE)
www.ecre.org
- ▶ European Research Centre on Migration & Ethnic Relations www.ercomer.org
- ▶ International Centre for Migration Policy Development
www.icmpd.org
- ▶ International Organization for Migration (IOM)
www.iom.ch
- ▶ Metropolis
www.international.metropolis.net
- ▶ Migration Information Source (MPI)
www.migrationinformation.org
- ▶ Migration Policy Group (MPG)
www.migpolgroup.com
- ▶ OECD – Organisation for Economic Co-Operation and Development
www.oecd.org/migration
- ▶ UNHCR www.unhcr.org

22. Referanser

Allertsen, L. og Kalve, T. (2006): *Innvandrerbarn i barnevernet 2004*. SSB-rapport 2006/19. Oslo-Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå

Arbeids- og inkluderingsdepartementet (2007): *Asylsøkere får tilbud om norskopplæring*. Pressemelding nr. 104-2007. Lastet ned 11. juli 2008 fra: www.regjeringen.no/nb/dep/aid/pressester/pressemeldinger/2007/Asylsokjarar-far-tilbod-om-norskopplarin.html?id=479659

Bergh, J., Bjørklund, T. og Aalandslid, V. (2008): *Ikke-vestlige innvandrere og kommunevalget 2007: Stemmer til venstre, men ikke venstreorientert*. I Samfunnsspeilet 2008/2. Oslo: Statistisk sentralbyrå

Blom, Svein (2007): *Holdninger til innvandrere og innvandring 2007*. SSB-rapport 2007/44. Oslo-Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå

Blom, S. og Henriksen, K. (2008): *Levekår blant innvandrere i Norge 2005/2006*. SSB-rapport 2008/5. Oslo-Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå

Bredal, A. og Skjerven, L. (2007): *Tvangsekteskap i hjelpeapparatet. Omfang og utfordringer*. Senter for kvinne- og kjønnsforskning. Universitetet i Oslo

Daugstad, Gunnlaug (2006): *Grenseløs kjærlighet? Familieinnvandring og ekteskapsmønstre i det flerkulturelle Norge*. SSB-rapport 2006/39. Oslo-Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå

Daugstad, Gunnlaug (red.) (2007): *Fakta om innvandrere og deres etterkommere 2007*. Hva tallene kan fortelle? SSB-notat 2007/56. Oslo-Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå

Daugstad, G. og Sandnes, T. (2008): *Gender and Migration. Similarities and disparities among women and men in the immigrant population*. SSB-rapport 2008/10. Oslo-Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå

Integreringsbarometeret 2007 – om befolkningens holdninger til integrerings- og mangfoldsspørsmål (2007): IMDi-rapport 2007/7. Oslo: Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Gabrielsen, E. og Lagerstrøm, B.O. (2007): *Med annen bakgrunn. Lese- og regneferdigheter blant voksne innvandrere*. Stavanger: Universitetet i Stavanger

Groruddalssatsingen – programområde 4. *Oppvekst, utdanning, levekår, kulturaktiviteter og inkludering*. Årsrapport 2007 og Handlingsplan 2008. Oslo: Oslo kommune

Kavli, H., Hagelund, A. og Bråthen, M. (2007): *Med rett til å lære og plikt til å delta. En evaluering av introduksjonsordningen for nyankomne flyktninger og innvandrere*. Fafo-rapport 2007:34. Oslo: Fafo

Kleven, L. og Lien, S. (2007) *Rapportering fra krisesentrene 2006*. SSB-rapport 2007/32. Oslo-Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå

Lidén, H og Bentzen, T. (2007) *Kjønnslemlestelse i Norge*. ISF-rapport 2008/008. Oslo: Institutt for samfunnsforskning

Fra sosialhjelp til arbeid – Resultater fra 25 Ny sjanse-prosjekter. IMDi-rapport 2008/4. Oslo: Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Mathisen, B. (2007). *Monitor for introduksjonsordningen 2007*. SSB-rapport 2007/43. Oslo: Statistisk sentralbyrå

Skardhamar, Torbjørn (2006): *Kriminalitet gjennom ungdomstiden blant nordmenn og ikke-vestlige innvandrere. En analyse av fødselskullet 1977*. SSB-rapport 2006/33. Oslo: Statistisk sentralbyrå

Utlendingsdirektoratet: Årsrapport 2007

Vi blir... Om arbeidsinnvandring fra Polen og Baltikum. IMDi-rapport 2008/1. Oslo: Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Østby, Lars (red.) (2004): *Innvandrere i Norge, hvem er de, og hvordan går det med dem? Del II, levekår*. SSB-rapport 2004/66. Oslo: Statistisk sentralbyrå

Økonomi og levekår for ulike grupper 2007 (2008): SSB-rapport 2008/19. Oslo: Statistisk sentralbyrå

Øia, T. og Vestel, V. (2007): *Møter i det flerkulturelle Norge*. NOVA Rapport 21/07. Oslo: NOVA

Aalandslid, Vebjørn (red.) (2007): *Innvandrerers demografi og levekår i 12 kommuner*. SSB-rapport 2007/24. Oslo-Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Postadresse: Postboks 8059 Dep, 0031 Oslo

Telefon sentralbord: 24 16 88 00

E-post: post@imdi.no

Bestilling av publikasjoner:

bestilling@imdi.no

Pressetelefon: 917 55 351,

e-post: presse@imdi.no

Opplag: 5700

ISBN: 978-82-92757-49-9

ISBN: 978-82-92757-50-5

iFAKTA papir

iFAKTA elektronisk

www.imdi.no

www.inytt.no

ISBN 978-82-92757-49-9

